

Meedoen in de stad

Werkbezoek bij Libertas Leiden, 22 mei 2019

Psychisch kwetsbare bewoners die niet op eigen kracht deelnemen aan de samenleving of uitgesloten dreigen te raken, blijken prima betrokken te kunnen worden bij buurtactiviteiten. Daarvoor nodig is wél een ontmoetingsplek in het buurtje en structurele aanwezigheid van het sociaal werk in de coördinerende en sociale rol.

Sociaal Werk Nederland en gasten vanuit GGZ NL, VNG, ministerie van J&V en Movisie waren op werkbezoek in het [Huis van de Buurt Matilo](#) in Leiden. We werden meegenomen in de ontwikkelingen rond de aanpak Meedoen in de Stad, ooit gestart als [Meedoen in Meerburg](#).

Sjors Gerritsen, directeur bestuurder van Libertas en wethouder Marleen Damen van de gemeente Leiden vertelden trots over hun unieke aanpak, waarbij buurtbewoners succesvol aansluiten in de buurt. Deze psychisch kwetsbare bewoners die niet op eigen kracht deelnemen aan de samenleving of uitgesloten dreigen te geraken, blijken prima betrokken te kunnen worden. Zij zijn gebaat bij een breder netwerk in de wijk, meer sociale activiteiten of een heldere dagstructuur. De crux is een ontmoetingsplek in het buurtje en structurele aanwezigheid van het sociaal werk in de coördinerende en sociale rol.

Succes te danken aan grote betrokkenheid

Organisaties en burgerinitiatieven in de wijk zoeken extra verbindingen om een sluitend netwerk te vormen ter ondersteuning van hen die dat nodig hebben. Het is een samenspel van de buurt, professionals, kwetsbare bewoners en ervaringsdeskundigen die meedoen: mensen die zelf al hersteld zijn of daar volop mee bezig zijn, helpen anderen in de wijk. Het project is met financiële steun van ZonMw opgezet.

De aanpak is succesvol door de grote betrokkenheid van bewoners, professionals én bestuurders, die geworteld zijn in de wijk en de ruimte krijgen. Sjors: 'Als professionals tegen randjes oplopen en omhoog kijken naar de bestuurder, is het nodig dat die zegt: "Het is goed, kom op, ga door!"'

Heel belangrijk voor succes is bovendien de visie en het beleid van de gemeente Leiden. Die neemt een sterke sociale basis als leidraad voor het verlenen van subsidies.

Aan ronde tafels gingen we in gesprek met direct betrokkenen over de drie pijlers van de aanpak:

Signaleringsoverleg

Er is inmiddels in elke wijk een signaleringsoverleg ontstaan met daarin alle professionals die in de wijk actief zijn (sociaal wijkteam, wijkagent, sociaal werk, woningbouw, ggz-wijkteams, vrijwilligersorganisaties, verslavingszorg.) Ze kennen elkaar en weten elkaar goed te vinden. Zo kun je veel sneller en gemakkelijker hulp en ondersteuning organiseren voor de mensen die dat nodig hebben.

Vliegende Brigade

Deze brigade biedt in heel Leiden inzet van ervaringsdeskundigheid op afroep. Stichting Lumen (vrijwilligers met ggz-achtergrond), GGZ Rivierduinen en Brijder verslavingszorg werken aan een pool met ervaringsdeskundigen die als Vliegende Brigade op afroep inzetbaar zijn. De Vliegende Brigade bestaat nu uit zes opgeleide en getrainde ervaringsdeskundigen die actief mensen opzoeken en motiveren om zelf in actie te komen.

Ervaringsdeskundige Robbert vertelt op indrukwekkende wijze hoe hij werkt en wat het voor hemzelf en bewoners oplevert. 'In deze aanpak móet ik niks; ik hoef bij mensen geen diagnose te stellen, hen niet toe te leiden naar werk, niet binnen een uur een gesprek af te ronden. Het enige dat ik hoef te doen is luisteren, de tijd nemen, aansluiten bij wat iemand bezig houdt en echt contact maken met mensen.'

Juist het feit dat Robbert ook het een en ander heeft meegemaakt in zijn leven, maakt dat mensen hem vertrouwen en het gevoel hebben dat ze begrepen worden.

In het project spelen dilemma's als: waar ligt de grens tussen vrijwillige inzet en professionals uit de hulpverlening? Hoe vinden en houden we voldoende goede vrijwilligers?

Zelfregiecentrum

In het buurthuis organiseren de gebruikers zelf activiteiten. Het is een prettige plek om naar toe te gaan. Ook hier zijn kwetsbare mensen zélf actief voor anderen.

Aan tafel vertellen ze wat het voor hen en bezoekers betekent: 'Mensen landen bij ons'; 'Het geeft mij het gevoel dat ik er mag zijn'; 'Ik ben zelf gegroeid door hier actief te zijn'; 'Ik word gewaardeerd om wie ik ben'; 'Vaak zijn mensen vergeten wat ze kunnen, hier ontdekken ze dat weer'.

In het begin was stuitten de "nieuwe" deelnemers wel op enige scepsis bij de andere bezoekers van het buurthuis: 'wat doen die gekken hier?' Maar inmiddels is dit verdwenen en komen er allerlei buurtbewoners die elkaar ontmoeten. Het project draagt hiermee ook bij aan minder stigmatisering.

Hoe meer onze gasten vertelden over hun aanpak, hoe trotser ze trotser werden. En terecht! Het werkbezoek bood voor [Sociaal Werker van het Jaar Norbert Wijnhofen](#) veel inspiratie die hij graag mee terug neemt naar Nijmegen; ook de andere gasten kregen ruimschoots 'food for thought', bijvoorbeeld om gezamenlijk te kijken hoe deze mooie lokale ontwikkelingen landelijk beter ondersteund kunnen worden.

Zowel lokaal als landelijk heeft het werkbezoek de kennis over elkaar (gemeenten, sociaal werk en ggz) vergroot. Het leidde bovendien tot het voornemen om de samenwerking stevig op te pakken. Sociaal Werk Nederland en GGZ Nederland hebben daarover al afspraken gemaakt.

Jennifer Elich

senior communicatieadviseur Sociaal Werk Nederland